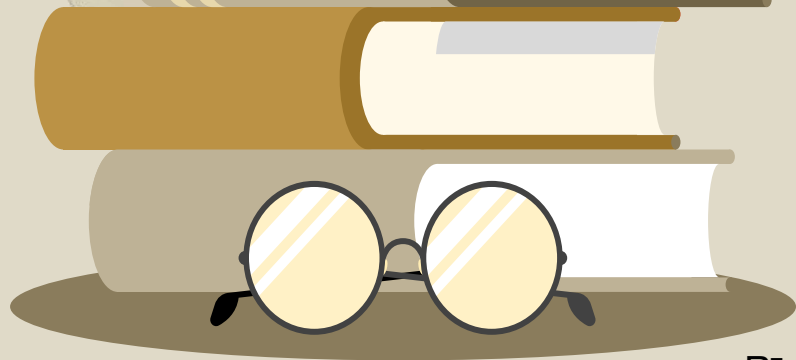

Rīgas 33.vidusskola

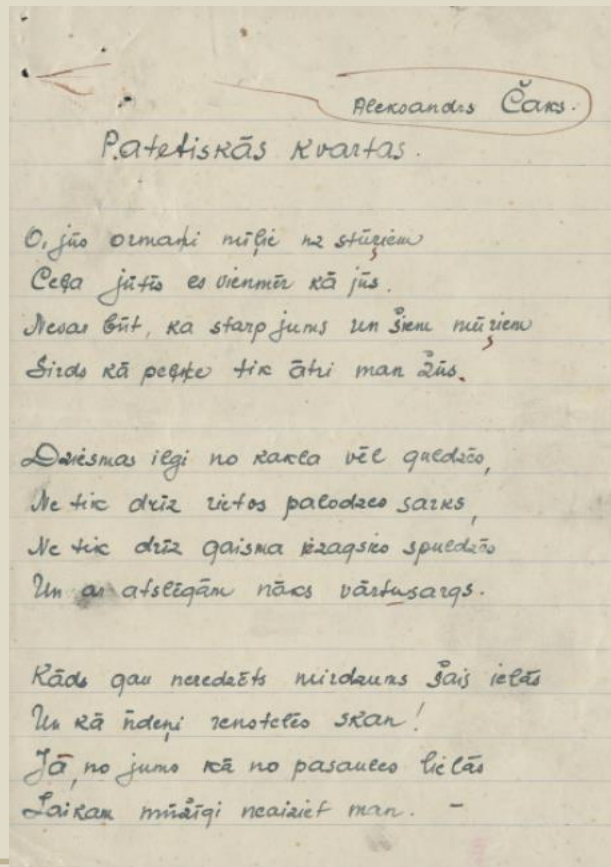
Aleksandrs Čaks- izcils dzejnieks un Rīgas patriots (A.Čakam- 120!)

Autori: 11.b klases skolnieki Kirils
Skripņiks, Edgars Šapovalovs ,
Maksims Duškins,
Skolas bibliotēka

Rīga, 2021

Aleksandrs Čaks

Aleksandrs Čaks.
Patetiskās kvartas.

O, jūs oimāki mīļi uz stūžiem
Ceļa jātā es vienmēr kā jūs.
Nevs būt, ka starp jums un šiem mūriem
Sirds kā peķe tik ātri man žūs.

Dzīsmas ilgi no karca vēl gredzē,
Ne tic drīz vītos palodzes sarkns,
Ne tic drīz gaismā izgašio spuldzē
Un ar atslēgām nāos vārtusarqs.

Kāds gau neredzēts mirdzums šais ielās
Un kā ņdeni tenotēto skān!
Jā, no jums kā no pasaules liecās
Lai kam mīlīgi neaiet man. -

Saturs

- 1.Personiska informācija. Izglītība
- 2.Profesionālā darbība.
- 3.Pētījuma hipotēze
- 4.Darba mērķis
- 5.Pētniecības metodes
- 6.A.Čaka biogrāfija
- 7.A.Čaka daiļrade
- 8.Citāti no A.Čaka dzejoļiem un poēmām
- 9.Tēlainie izteiksmes līdzekļi
- 10..Apkopojums par analizēto literatūru
- 11.Izcilu cilvēku citāti par A.Čaku
- 12.Interesanti fakti par A.Čaku
- 13.A.Čaks mūsdienās
- 14.Pētījuma rezultāti
- 15.Secinājumi.
- 16.Izmantotā literatūra un avoti

Personiska informācija

- Īstajā vārdā Aleksandrs Čadarainis.
- Dzimšanas datums un/vai vieta: 1901. gada 27. oktobris, Rīga
- Pseidonīms: Incognito, Andrejs Pelēda, Čimboraso
- Miršanas datums: 1950. gada 8. februāris, Rīga
- Vecāki: Jānis Čadarainis, Emīlija Čadaraine
- Dzejnieks, rakstnieks, latviešu modernās urbānās dzejas aizsācējs Aleksandrs Čaks (īstajā vārdā Aleksandrs Čadarainis). Dzimis Jāņa Čadaraiņa un Emīlijas ģimenē. Tēvs – drēbnieks. Aleksandrs Čaks iesvētīts Rīgas Debesbraukšanas latviešu pareizticīgo baznīcas draudzē.

Personiska informācija

- **1923–1924:** draudzība ar klasesbiedreni Rīgas 2. Valsts vidusskolā – Leontīni Amāliju Rundeli.
- 1925. gada rudenī:** iepazīšanās ar Angeliku Blau, kurai veltīti dzejoļi "Atzīšanās" ("Miglā asaro logs") un "Tev" ("Liepas satumst").
- 1936. gada 26. martā:** no plaušu vēža mirst māte Emīlija.
- 1938:** draudzība ar mašīnrakstītāju Anitu Bērziņu. Dzejnieka pirmā tikšanās ar Anitu Bērziņu 1933. gadā kādās viesībās.
- 1941. gada 18. oktobrī:** laulības ar Anitu Bērziņu.
- 1943. gada 27. martā:** sastapšanās ar Mildu Grīnfeldi viņas studiju biedra Jāņa Rudzīša jubilejas svinībās. Tulkotāja Milda Grīnfelde kļūst par dzejnieka mūzu un līdzgaitnieci pēdējos mūža septiņos gados; viņai veltīts dzejas krājums "Debesu dāvana".

Izglītība

- **1908 – 1911** (Datums nav precīzs) Krišjāņa Barona iela 11, Rīga. Mācības Paulīnas Stabušas proģimnāzijā.
- **1911 – 1914:** Rīgas Aleksandra zēnu ģimnāzija. Krišjāņa Barona iela 1,
- **1915 – 1917:** Rīgas Aleksandra zēnu ģimnāzija; Võru County, Estonia
Pirmā pasaules kara laikā ģimene evakuējās uz Maskavu, vēlāk uz Saransku. Aleksandrs Čaks turpināja mācības no Rīgas evakuētajā Aleksandra ģimnāzijā Veravā (tagadējā Veru, 1915–1917).
- **1917 – 1918** (Datums nav precīzs) Rīgas Aleksandra zēnu ģimnāzija
Saranskā. Saransk, Mordovia, Russia. A. Čaks turpināja mācības no Rīgas evakuētajā Aleksandra ģimnāzijā Saranskā.
- **09.1919 – .05.1921:** Penza Oblast, Russia. Mācās Penzas Strādnieku-zemnieku universitātē.

Izglītība

- **1922** (Datums nav precīzs). Krišjāņa Valdemāra iela 1, Rīga
Tā kā Krievijas skolas apliecība par iegūto vidējo izglītību netika atzīta, Aleksandrs Čaks atsācis mācības Latvijas Jaunatnes savienības vidusskolas 4. klasē.
- **1923 – 1924** Rīgas 2. Valsts vidusskola, Zeļļu iela 4, Aleksandrs Čaks beidzis Rīgas 2. Valsts vidusskolu.
- **1924** (Datums nav precīzs): Rīga 1924. gada rudenī kā brīvklausītājs piedalījies Dailes teātra 1. studijā.
- **1924 – 1926**: Latvijas Universitātes Medicīnas fakultāte, Rīga
Atsāk medicīnas studijas Latvijas Universitātē, studijas nepabeidz.
- **1925**: Rīga, 1925. gada vasarā apmeklē Izglītības ministrijas Tautskolu direkcijas obligatorisko skolu skolotāju sagatavošanas kursus ieguvis skolotāja tiesības.

Profesionālā darbība

- **1917:** sacerēts pirmais dzejolis "Jel celies, Latvija, Tu svētā!" (krievu valodā).
- **No 1922:** intensīvi literārie eksperimenti, kas apkopoti kladēs ar nosaukumu "Mana dienasgrāmata" (RMM krājumā), kā arī dzejas teorijas un latviešu literatūras studijas.
- **1925. gada 1. februārī:** pirmais latviešu valodā publicētais dzejolis "Sapņi" laikrakstā "Latvijas Kareivis".
- **Sākot ar 1928. gadu,** daudz rakstījis par aktuāliem rakstniecības jautājumiem, analizējis citu dzejnieku daiļradi (žurnālos "Trauksme", "Latvju Grāmata", "Zaļā Vārna", "Daugava", laikrakstos "Sociāldemokrāts", "Pēdējā Brīdī", "Rīts", "Dienas Lapa").
- **20. gadsimta 30. gados** publicēja recenzijas par teātri, kino.

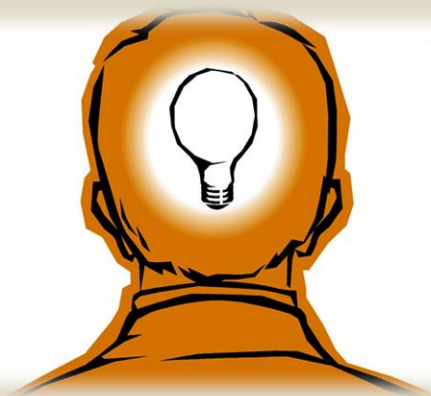

Profesionālā darbība

- **1941:** Čaks iesaistījās padomju kultūras dzīvē - rakstīja tēlojumus, recenzijas par literatūru un kinomākslu, 1941. gadā atsāka publicēt dzejoļus periodikā. Gatavojoties 1941. gada rudenī paredzētajai latviešu literatūras un mākslas dekādei Maskavā, kopā ar Eriku Ādamsonu veidoja operas libretu par latviešu sarkanajiem strēlniekiem. Vienlaikus rakstīja arī operas "Zelta zirgs" libretu.
- **1941–1944:** vācu okupācijas laikā Čaks ar savu vārdu darbus npublicēja, bet tas bija ražīgs posms Čaka daiļradē, – top poēma "Matīss, kausu bajārs" (1943), "Spēlē, spēlmani!" (1944), mīlas lirikas krājums "Debesu dāvana" (1943), filozofisku pārdomu dzeja krājumā "Lakstīgala dzied basu" (1944). Daļa šajā laikā rakstīto darbu publicēti sākot ar 20. gadsimta 70. gadiem; pilnībā Aleksandra Čaka Kopoto rakstu sējumos.
- **1943:** ar Mildas Grīnfeldes vārdu izdots Čaka dzejojums "Tētis – karavīrs".
- **1944–1949:** aktīvi darbojās literatūras, teātra, kino un tēlotājas mākslas kritikā.

Pētījuma hipotēze

Aleksandrs Čaks ir izcils dzejnieks un Rīgas patriots

Darba mērķis

Mūsu pētījuma mērķis ir izpētīt Aleksandra Čaka daiļradi, literatūras kritiku, viņa biogrāfiju, fotogrāfijas, un ar piemēriem apliecināt, ka viņš ir izcils Latvijas dzejnieks un Rīgas patriots.

Pētniecības metodes

- Dzejas analīze
- Dokumentu izpēte
- Kontentanalīze (Darbs ar tekstu)
- Aptauja
- Virtuālā muzeja apmeklēšana
- DVD videoieraksta skatīšanās

A.Čaka biogrāfija (1901-1950)

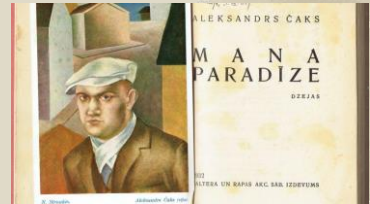
- Piedzimšanās 1901.gada 27.oktobrī Rīgā
- Pārdaugava- bērnībā pavadītais laiks
- Mācības Aleksandra ģimnāzijā Rīgā (filozofu un radošo cilvēku iepazīšana)
- Piedalīšanās Pirmajā pasaules karā (pieredze, rakstot „Mūžības skartos”)
- Studijas Maskavas universitātē- pievēršanās literatūrai (literārie vakari)
- Dzejolis „Sapņi”- pirmais latviski uzrakstītājs dzejolis (1925.gads 1.februāris)
- A.Čaka dzejoļi un poēmas- latviešu un pasaules literārais mantojums
- Visas Daiļrades pamats- personība un laikmets

Daiļrade

- **Dzejoļu krājumi:** „**Sirds uz trotuāra**”, „Es un šis laiks”, „Apašs frakā”, „Pasaules krogs”, „**Mana paradīze**”, „Debesu dāvana”, „Lakstīgala dzied basu”, „Zem cēlās zvaigznes”, „Patrioti”
- **Poēmas:** „**Umurkumurs**”, „Mūžības skartie”, „Burvis”, „Svečturis”, „**Matīss, kausu bajārs**”, „Spēlē, spēlmani”, „Saldais gredzens”, „1905. gads”, „**Poēma par ormani**”
- **Stāstu krājumi:** „Eņģelis aiz letes”, „Aizslēgtās durvis”, „Stāsti jaunatnei Debesīs”
- **Lugu recenzijas**
- **Literatūrzinātniskas apceres**
- **Raksti par saimnieciskiem jautājumiem**
- **Tēlojumi**
- **Latviešu modernās dzejas antoloģija**

Rindas no A.Čaka literatūras

Pilsētas zēns

(Mana paradīze)

Jums- o, bijušie
cūkgani, klausāties,
Talkā nāku es-pilsētas
zēns,
lelu smakas un
rupjības piezīdies,
Nīstot visu, kas mierīgs
un lēns

Mana dzīves paradīze

(Mana paradīze)

Man dzīves vieta pašos centra mūros,
Kur dārzs...

Bet tomēr mīļš un dārgs,
Kā iecerētās tuvums,
Šis centrs man,
Un viņa izlauzītās ielas

Rīgai

(Zem cēlās zvaigznes)

Rīga, mana Rīga
Tevi mīlu es,
Zelta bezdelīga,
Laimes šūpoles

Marijas iela

(Mana paradīze)

O, Marijas iela,
Zīdu un naktstauriņu
Monopoliskā iela,
Atļauj man apdziedāt tevi
Pantos garos un slaidos

Rīga

Rīga, roze sārta, zelta,
Smilšu zieds, pāvs zili raibs,
Tu — no laša ikriem smelta,
Smaržīgs rudzu maizes klaips.
Rīga, roze sārta, balta,
Smilšu smaids, stars dziļš un spējš.

...Rīga, Rīga, tu, pilsēta mana,
Ielās trami kā zvārguļi zvana,
Ielās slavu bez mēra un gana
Tev.
Rīga, Rīga, tu, pilsēta mana,
Rīga, tu.

Poēma par ormani

Ak, mana Rīga, vecā, sirmā Rīga,
Tu manu sirdi vienmēr augšup nes
Kā kādu pūku straujā bezdelīga, –
Tev sveiciens mans no visas dvēseles!

Kioski (Mana paradīze)

Vai tas rīts, ka redzēt var bez svecēm,
Akla nakts, ka spuldze zilgme blāv,
Kioski zem bulvārkokiem veciem
Kā zem zaļiem lietussargiem stāv...

Patētiskās kvārtas

(Mana paradīze)

Ceļa jūtīs es vienmēr kā jūs!
Nevar būt, ka starp jums un šiem mūriem
Sirds kā peļķe tik ātri man žūs.

..Kāds gan neredzēts mirdzums šais ielās,
Un kā ūdeņi rensteles skan!...

..Līdz ar auto un tramvaju zvaniem,
Līdz ar dziesmām, ko akmeni klie dz,
Sveikas jānes arvien pantiem maniēm,
Ielas, jums, kur no bērņības skriets.

Šodien (Mana paradīze)

Es šodien klusi pavadīju dienu,
Uz sliekšņa sēdot, kamēr saule riet...

Es klausījos, kā zirgus sētās dzirdi,
Kā līdz ar putniem kaut kur bērņi dzied,
Un savāds klusums bija manā sirdī,
Kas tagad vēl kā smarža neiziet.

Jaunkundze ar sunīti

(Mana paradīze)

Un Vecrīgas šķērsielā, šaurā
Kā vēstuļu kastītes sprauga,
Kur troksnim un burzmai tik atbals,
Kur smaržo pēc darvas, dzelzs un pēc
Āboliem pagrabos sausos

Pētera tornī

..Pētera tornī pa akmeņa kapēm
Pētera tornī virs namiem un ielām,
Pētera tornī starp sauli un gaisiem
Šodien es biju..

Prāti man iedegās nāvīgās ilgās-
Palikt tur mūžam un aizmirst jūs,
tvaikus,
Aizmirst jūs, dzīves un dvēseļu
smeldzi

Es un šis laiks

(Es un šis laiks)

..Šajās ielās tukšajās sāk
pārņemt nervozums,

Kur trotuārs pretim ņirdz
ar dziļiem laika robiem...

Zābaku uzspodrinātājs

Uz stūra pie trokšņaina pasta,
kur tramvajs bez atpūtas zvana,

Kur katram kā slimība grūta pār
ielu šurp turp pariešana,

Kur auto un divriču ātro, un
ormaņu – vesela jūra...

Saule

..Man grības ieķerties aiz prieka ielu drātīs

Un kūleņot kā cirku veklam klaunam...

..Ik auto rēciens šķiet tik maigs, tik galstošs

Kā balta, pūpolmiksta pudeļspalva,

Kā sengaidīta un vairs necerēta balva...

Mans vakara prieks

(Mana paradīze)

Kad vakars spuldzī iemet sārtu rozi

Un krēslas ielas tinas nemanot,

Es ņemu rokā savu zēna bozi

Un eju prieku sirdij iemantot.

“Mūžības skartie”

Eposs par latviešu strēlniekiem “Mūžības skartie” ir gigantisks – tajā ir aptuveni 5000 rindu. To veido 24 dažādos gados sacerētas poēmas; katru poēmu ievada īss vēsturisks komentārs, kas apdzejotajai epizodei ieskicē konkrētas vēsturiskās aprises. “Mūžības skartie” aptver laikposmu, sākot no pirmajām asinīm un beidzot ar brīdi, kad strēlnieki no Krievijas atgriežas Latvijā.

Vēlais viesis

Septembris. Nakts dzestra. Biķernieki.
Visa zilgme zelta zvirgzdiem pilna,
Rīgas blāzma - milzu rožu lapa
Satumsušā tālē elpo. Pusnakts.
Tukša Lielā Biķernieku iela,
Tikai viņas sākumā uz stūra,
Tur kur liepas zilgmē kuplas iekāpj
Plīv virs bruģa, blakus valgām sētām

Kauja pie plakaniem, kauja pie veisiem

Gājāt
Ar vienu domu un tvīkumu:
Aizsargāt ceļus uz Rīgu,
Gājāt
Asi un cieti

Tēlaino izteiksmes līdzekļu piemēri

“Viņš nevarēja un negribēja iegrozīt sava talanta īpatnību- neparasto, metafor pārbagāto valodu, kas vecu krēslu vai koka lapu spēj pārvērst par dzīvu būtni.”
(Rudolfs Blaumanis)

Metaforas: zelta bezdelīga, dzīves un dvēseļu smeldze, tramvajs bez atpūtas zvana, izlauzītās ielas, smilšu zieds, smilšu smaids, Rīgas blāzma

Epiteti: lelu smakas; dziļie laika robi; nāvīgās ilgās; sirmā Rīga; maigs, galstošs rēciens; sārtā, zelta roze, laimes šūpoles, trokšņains pasts

Salīdzinājumi: trami kā zvārguļi zvana; tu manu sirdi nes kā kādu pūku; Rīga- straujā bezdelīga, Rīga- roze, Rīga-zieds, Rīgas blāzma - rožu lapa

Personifikācija: trotuārs ņirdz; Rīga nes

Apkopojums par analizēto literatūru

Vienā un tajā pašā momenta, stāstot par kaut ko parastu un ikdienišķu, A.Čaks, izmantojot **metaforas, epitetus, salīdzinājumus, personifikācijas**, veido parastus, visiem pazīstamus **tēlus: Rīgas ielas, bruģus, kioskus, dārzus, auto, tramvajus, torņus, cilvēkus, lampas, mūrus**, un ar šo tēlu palīdzību apraksta savu dzimto pilsētu **Rīgu**, no vienas puses, **parastu, īstu, patiesu un ikdienišķu**, no citas puses, **aizraujošu, neparastu un dziļu**, ar negaidītiem notikumiem, kuri sagaida mūs aiz katra pagrieziena.

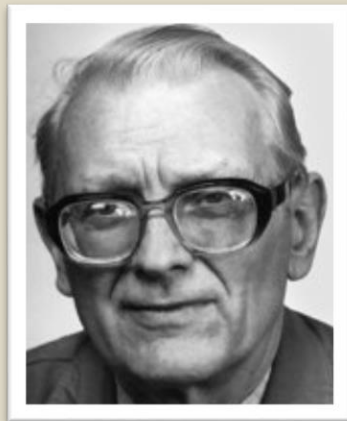
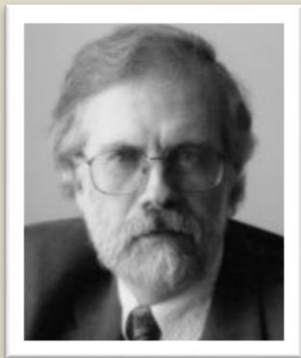
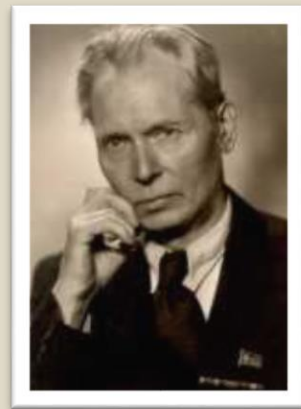
A.Čaka dzejā dzīvība strāvo no kokiem cilvēkiem, smaržām un smakām. Mūsu analizētajos dzejoļos A.Čaks **izpauž savas izjūtas caur ožu, dzirdi, tausti un redzi**. Savos daiļliteratūras darbos viņš pauž savu cieņu, mīlestību pret Rīgu, kas arī apliecina to, ka viņš ir īsts Rīgas patriots un izcils latviešu dzejnieks.

Izcilu personību citāti par A.Čaku

- “Čaks ir vienīgais īstais pilsētas, labāk sakot, pilsētas nomales dzejnieks jaunajā paaudzē.” (Andrejs Upīts)
- “Nekāpiet virsū, Tā sirds uz trotuāra ir Čaka.” (Ojārs Vācietis)
- “Čaks ļoti redzīgām acīm staigāja pa savu mīļoto Rīgu un redzēja to, ko mēs, pārējie, pat nespējam pamanīt.” (V.Rūmnieks)
- “Varbūt ielas mums liekas pārāk līkumainas...- bet galvenais, tā ir neredzēta, īpatna, neatvienojama pilsēta, kurā uz katra sola gadās kas jauns un saistošs.” (Anšlavs Eglītis)
- “Aleksandra Čaka dzeja skan kā sudraba zekseri. Lasot viņa dzejas, gribas laizīt saldējumu, braukt ormanī un spēlēt blumīzeri.” (Eriks Ādamsons)
- “Kas tad īsti notiek A.Čaka stāstos, novelēs, tēlojumos? Īstenībā, nekas baismīgs nenotiek, taču tēlojums ir tik valdzinošs, patiess un dziļš, ka sabrūk visi paņēmumi par to, kādam jābūt stāstam. Tas vienkārši ir Čaks!” (V.Rūmnieks)
- “Čaks ir Rīgas un strēlnieku dziesminieks, pilsētas dzejnieks.” (V. Rūmnieks)
- “Čaks ir latviešu literatūrās izcila dāvana pasaules literatūrai.” (Čehu profesors Radegasts Paroleks)

Izcilu personību citāti par A.Čaku

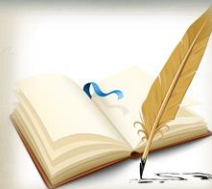

Interesanti fakti par A.Čaku

- 2019.gadā mūsu skolas 11.a klases skolēni sadarbībā ar "Sadarbības platformu" un "British Council" piedalījās projekta "Roku rokā", kura laikā skolēni pastaigājās pa Čaka Rīgu un apmeklēja Čaka muzeju, kur klausījās Arta Robežnieka dziesmas uz Čaka dzejoļiem un apskatīja Rīgas 20.gs. Roberta Johansona un Pētera Šmita fotogrāfijas.
- Pirmais Čaka literārais darbs tapa krievu valodā
- Piedalījās 1. Pasaules karā, strādāja kara hospitālī
- Rīgas Latviešu biedrības Baltā zālē par poēmu "Mūžības skartie" saņēma Annas Brigadieres prēmiju
- Čaks ļoti labi gatavoja un bija labs saimnieks, lai nu viņam nebija sievas un bērnu
- 2021.gads, 27.oktobris - 120.gadi A.Čakam

Projekts „Roku rokā”
„Pils + sēta 21.gadsimtā”

“Delfi” lasītāju aptaujā par būtiskākajiem latviešu literatūras darbiem

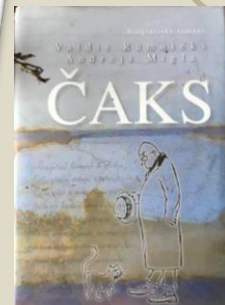
Rezultāti

Nr.	Autors	Nosaukums	Balsis
1	Blaumanis Rūdolfs	Noveles: Raudupiete, Purva bridējs, Salna pavasarī, Andriksons, Nāves ēnā	331
2	Blaumanis Rūdolfs	Skroderdienas Silmačos	289
3	Pumpurs Andrejs	Lāčplēsis	214
4	Kaudzīte R. un M.	Mērnieku laiki	212
5	Beļševica Vizma	Bille; Bille dzīvo tālāk; Billes skaistā jaunība	193
6	Ziedonis Imants	Epifānijas, I-II	190
7	Sakse Anna	Pasakas par ziediem	188
8	Jaunsudrabiņš Jānis	Baltā grāmata	184
9	Brigadere Anna	Sprīdītis	167
10	Grīns Aleksandrs	Dvēseļu putenis	151
11	Čaks Aleksandrs	Mūžības skartie, I-II	146
101	Brūveris Pēters	Valodas ainava	3

A.Čaks mūsdienās

- Rīgā atrodas A.Čaka iela, kura ir nosaukta A.Čaka vārdā
- A.Čaka bijušā mājā tagad atrodas A.Čaka memoriālais muzejs
- A.Čaka ielā, Ziedoņdārzā A.Čakam ir uzstādīts Lūcijas Žurginas piemineklis
- A.Čaka daiļliteratūra tiek mācīta visas izglītības iestādēs un ir pazīstama arī ārzemēs
- Dažādi cilvēki kā Valdis Rūmnieks pēta viņa daiļradi, dzīvi, sastāda biogrāfiju, pilnveido dzejnieka raksturojumu
- Tiek komponēta mūzika viņa dzejai (Imants Kalniņš, Artis Robežnieks, Lauris Valters)
- Tiek veikti pētnieciski darbi un pasākumi, kuri ir saistīti ar A.Čaka personību
- Tika izveidota A.Čaka balva
- Latvijas kultūras kanonā iekļauti A. Čaka darbi "Mana paradīze" un "Mūžības skartie".

Pētījuma rezultāti

- Apskatījām A.Čaka daiļradi, biogrāfiju, analizējam un strādājām ar to, ka arī apmeklējām vēltītu ielu un pieminekli
- Atrodam citu slaveno cilvēku citātus par A.Čaku, faktus.
- Strādājām ar DVD pārlūkprogrammām, izpētījām grāmatas bibliotēkā un dokumentus

Uzzinājām ka:

- A.Čaks ir uzrakstījis vairākus dzejoļu krājumus, literārus darbus, stāstus, poēmas un novelēs
- par viņa milzīgo ieguldījumu latviešu dzejas attīstībā.
- viņš izmantoja ar tēlainiem izteiksmes līdzekļiem bagātu valodu
- A.Čaka daiļrade ir plaši pazīstama arī ārzemēs, jo viņa literārie darbi tiek tulkoti uz citām valodām
- par godu viņam tiek rīkoti vairāki pasākumi, viņa vārda ir nosaukta iela, izveidots piemineklis un memoriālais muzejs.
- A.Čaks iedvesmo ne tikai dzejniekus, bet arī filozofus, māksliniekus, fotogrāfus, komponistus, mūziķus, izpildītājus.

Pēc viņa daiļliteratūras lasīšanas mēs redzam un sajūtam Rīgu pavisam citādu: Rīga skan ar mitra bruģa skāņām, tu dzirdi lietus, vēja, balsīs, suņu rēkoņu, redzi skaistumu par kaut kādos sīkumos un ikdienišķās lietās.

A.Čaks parastas lietas pārveidoja par šedevriem, cik stipri viņš mīlēja Rīgu un kā caur saviem dzejoļiem nodeva savu mīlestību pret Rīgu rīdziniekiem, jo tikai īstais patriots un izcils dzejnieks var uzrakstīt tā par savu dzimto pilsētu, ka to ir izdarījis A.Čaks

Aleksandra Čaka memoriālais dzīvoklis –muzejs

- **1937. gadā** Lāčplēša ielas, 48 dzīvoklī ievācās dzejnieks Aleksandrs Čaks. Viņš tur dzīvoja līdz savai nāvei 1950. gadā.
- **1945. gadā** dzīvoklī ievācās A. Čaka otrās pakāpes māsiņa Emīlija Briežkalne, kura kopā ar audžudēlu Andri Reini Brežģi turpināja apdzīvot divas dzīvokļa istabas arī pēc dzejnieka nāves. Pārējās istabas tika izīrētas.
- **1997. gada 15. martā** tika pieņemts lēmums dibināt Aleksandra Čaka memoriālo dzīvokli – muzeju.
- **2000. gada 18. maijā** muzejs tika atklāts apmeklētājiem.

Darbība mūsdienās

- Muzejā iespējams iejusties autentiskā vidē, kuru sadzīviski un garīgi veidojis un apdzīvojis dzejnieks Aleksandrs Čaks. Ekspozīcijā apskatāmas piecdesmit gadu garumā saglabātas dzejnieka mēbeles, bibliotēka, vērtīgi mākslas darbi, sadzīves priekšmeti, fotoattēli, rokraksti, apģērbi un tekstilijas. Saglabājušās pat tādas sīkas un personiskas lietas kā brilles, kaklasaites, naudas maciņš, piezīmju grāmatiņa un aproču pogas.
- Muzejs radījis A. Čaka biogrāfisko multimediju disku, ar kuru iespējams iepazīties un strādāt muzejā. Pieejams arī audio gids, kas sniedz plašāku informāciju par dzejnieka dzīvi, paradumiem, interesēm un ģimeni.
- Šobrīd A. Čaka memoriālais dzīvoklis – muzejs apmeklētājiem ir slēgts.

Rīgas 33.vidusskolas 11.a kl. skolēni A.Čaka muzejā

- Rīgas 33.vidusskolas bibliotēka un vidusskolēni -11.a kl. skolēni piedalījās 2019./2020.g.gadā projektā „Sadarbības platforma” un **BRITISH KONCIL** „Roku rokā + sēta 21.gadsimtā” un mūsu skolēniem ekskursijas laikā bija iespēja ieraudzīt bohemisko Rīgu A.Čaka acīm, kopīgi dodoties pastaigā un arī viesojoties A.Čaka muzejā. Šeit skolēni varēja izbaudīt Čaka dzeju Dailes teātra aktiera Artā Robežnieka izpildījumā. Paldies par ieteikumiem, obligāti papildināsim ar dziesmām, mums ir vēl daudz materiālu, A. Čaks iedvesmo daudz radošus cilvēkus.

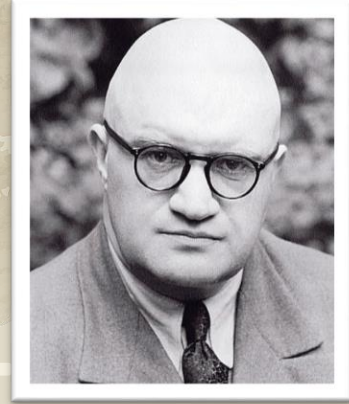
A.Čaka dzeja Arta Robežnieka izpildījumā

Dzejnieka Aleksandra Čaka pēdējā atdusas vieta meklējama Raiņa kāpos. Tā dēvētajā rakstnieku rindā aiz Raiņa pieminekļa. Iespējams, arī tagad reizēm priedes zarā virs dzejnieka kapa sēž pūce – gluži tāpat kā viņa bērnu dienā

Kamēr Čaka memoriālais dzīvoklis – muzejs apmeklētājiem ir slēgts, neviens neliedz aizstaigāt līdz Raiņa kapiem, kur guldīts 1950. gada 8. februārī mūžībā aizgājušais dzejnieks.

Secinājumi

Izmantojot iepriekš minētās pētniecības metodes, ieguvām apliecinājumu tam, ka Aleksandrs Čaks tiešām ir Rīgas patriots un izcils Latviešu dzejnieks, kuru vienmēr visi atcerēsies viņa krāšņās, neparastās dzejas un liroepikas, kā arī spēcīgās personības dēļ.

Ar saviem daiļliteratūras darbiem viņš ieguva izcila latviešu un pat pasaules dzejnieka statusu un parādīja, ka ir īsts Rīgas patriots, tāpēc arī mūsu hipotēze apstiprinājās.

Izmantotā literatūra un avoti

letonika.lv

Čaks.A Dzejas izlase. Rīga:Zvaigzne ABC

Čaks.A Iedomu spoguļi dzejas. Rīga:Zvaigzne ABC

Čaks.A Mana paradīze. Rīga:Zvaigzne ABC

Čaks.A. Spēle ar dzīvību. Rīga:Zvaigzne ABC

Latviešu literatūras hrestomācija 11.klasei/Sastādītājs Skaidrīte Ivanišaka. Rīga:Zvaigzne ABC

Interaktīvs mācību līdzeklis literatūrā 10.-12.klasei. No modernisma līdz postmodernismam. LVA

Latvijas Vēstnesis. Pieejams:

<https://www.vestnesis.lv/ta/id/14479>

<https://www.vestnesis.lv/ta/id/3074>

<https://www.vestnesis.lv/ta/id/2041>

Zagarins. Pieejams:

http://www.zagarins.net/jg/jg105/JG105,JG107,JG108,JG110-111_Zuzena.htm

Letonika. Pieejams:

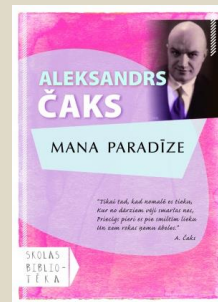
<https://letonika.lv/literatura/Section.aspx?f=1&id=2677717&q=Aleksandrs%20%C4%8Caks>

Čaka muzejs. Pieejams:

<http://cakamuzejs.riga.lv/>

<https://www.youtube.com/watch?v=ySrDQIpI0K4>

<https://www.youtube.com/watch?v=3Tny4vQNTZs>

...ste
...rak, —
...nými ústami
...viciu skokom ost
...zdrapil za hrdlo.
...je už neskoro, lebo je
...ve, vieš, bude to tvoja ro
...čo si ma okradol... nebol
...vo, bol by som ostal poriad
...a teba možno osloboda...
...u urobim čosi, ja... poznacim
...Há, máš klenoty, zlatú retaz...
...Na... na... Máš už dosť?
...este, este...
...vrieskal exekútor, zvaliac sa
...ho ešte stále rozziarene mlá
...ohy, ktorý ho ešte stále rozziarene mlá
...zni, ľahostajne pozorujúci ruvačku, obstar
...och zápastiach, či skôr bičového a bičého;
...Boulard, zadychčaná, vyľakaná, nasťrže sa
...al a usiloval sa uhnuť, ako sa len dalo, ide
...torými ho zasypal jeho protivník.
...šťastie, dozorca konajúci službu príbehol na ten
...Pán Boulard vsal, bledý, vystrašený, jedno oko
...k a vytrhol exekútora Frankovi z rúk.
...puchnuté; a nedbajúc ani... nechcem tu už ostať ani
...bežiac k obienku:
...— Strážca... otvore mi... Pomoc...
...minútku dlhšie... Pomoc...

priek...
...ktorý ho očaril svojim po
...už predtým, keď na ňom pristál pri návrate z Atin
...Tu žil v skromnom domčeku, nie oveľa priestrannejšom
...než letná vilka, ako jednoduchý občan. Občas sa prechá
...dzal po gymnáziu bez liktora a bez služobníka a udržiaval
...styky s jednoduchými Grékmi ako so seberovnými.
...Jedného dňa ráno, keď zafedoval práce, povedal len
...tak mimochodom, že by chcel navštíviť všetkých chorých
...v mestečku. Ti, čo boli v jeho blízkosti, tomu rozumeli
...inakšie a vydali prikaz priniesť všetkých chorých do
...verejnej kolonády a tam ich roztriediť podľa chorôb.
...Zarazilo ho to neočakávané divadlo a dlho bol na roz
...pakoch, čo robiť. Nakoniec však obišiel všetkých chorých
...a každému sa ospravedlnil za to, čo sa stalo, aj keď boli
...medzi nimi ľudia nízkeho postavenia a jemu úplne ne
...známi. Svoju tribunsku moc použil, ako sa zdalo, len
...navštevoval školy a posluchárne učencov. Pri jednej ta
...kej návšteve strhla sa raz medzi antisofistami prudká
...hádky; Tiberius sa do nej zamiešal a tu ho ktosi na
...padol a vyčítal mu, že nadŕža druhej strane. Tiberius
...sa nenápadne vytratil, o chvilu sa znovu zjavil so slu
...žobníkmi a hlásateľom, dal vyvolať človeka, ktorý ho
...urazil, pred svoj tribunál a dal ho uväzniť.
...Potom sa dozvedel, že jeho manželka Iulia bola pre

...aby si
...ľahko opustil".
...12. Zostal teda proti svojej vôli na Rode a len za po
...moci matky horko-ľakžo dosiahol, že ho Augustus meno
...novol svojim legátom na Rode, čo malo odovodňovať
...jeho neprítomnosť v Ríme a zakryť jeho hanbu. Od tých
...čas nežil už len ako jednoduchý občan, ale aj ako bo
...jazlivý vinník; skrýval sa na vidieku vo vnútrozemí a v
...hýbal sa stretnutiu s mužmi, ktorí sa plavili okolo ost
...a často ho navštevovali, pretože ani jeden úradník
...jenským alebo iným poslaním nenastúpil službu
...vinci bez toho, že by sa nezastavil na Rode.
...pristúpil aj iné dôvody, ktoré ho ešte väčšmi
...vali. Keď totiž prišiel na Samos a navštívil
...nevlastného syna Gaia, ktorý bol správcom
...videl, že sa mu Gaius veľmi odcudzil, a to hlavne
...hou svojho sprievodcu a vychovávateľa Marca Lol
...ktorý ho pred ním očiernil. Okrem toho upadol do po
...dozrenia, že poslal po niektorých centúrioch, ktorých sám
...povýšil a ktorí sa po dovolenke vracali naspäť do tábora,
...viacerým osobám záhadné odkazy, ktoré, ako sa zdalo,
...mali každého z nich pripraviť na prevrat. Keď mu Au-

...plával na sere more,
...aby ste plávali pokiaľ možno
...„Ráče sa spolaňuť na mňa
...Bunby: „Čo sa týka plachät, mňa
...môžeme mať pri takomto vetre,
...mohli, len by lodi prekážali a oslab
...„Je to vaše zamestnanie, lodivod, a
...sa na vás.“
...Phileas Fogg sa díval na more vzpriam
...pevne ako námorník, ani sa len nezakolisa
...sedela na korme a s dojatím pozorovala oceán,

Paldies par uzmanību!!!